Jaarverslag 2015 van
Stichting Lingewaard Natuurlijk.

LINGEWAARD
NATUURLIJK

Contact: Jac Lamerichs. Telefoon: 026-3258553. Email: voorzitter@lingewaardnatuurlijk.nl

Inhoud

Inleiding 3

1. Landschap, ontwikkeling en beheer 4

   a. Gelderse Poort 4

   b. Doortrekken A15 7

   c. Boomplantdag: woensdag 18 maart 2015. 7

   d. Snoeien en vlechten 7

2. Natuureducatie, opleiding en vorming 8

   a. Natuur- en Milieu Educatie (NME) 8

   b. Schoolmoestuinen 10

   c. Stagebegeleiding 11

3. Natuurbeleving 11

   a. Publieksexcursies 12

   b. Het Dijkmagazijn 12

   c. De Veldschuur 13

4. Bescherming bedreigde flora en fauna 13

   a. Vogeltellingen 13

   b. Steenuilen 14

   c. Zoogdieren 14

   d. Flora 15

5. Public Relations 15

Bijlage 1: Vogeltellingen 16

Bijlage 2. Stichting Lingewaard Natuurlijk in de media in 2015 18

Inleiding

Stichting Lingewaard Natuurlijk (SLN) is de rechtsopvolger van de Stichting Bemmel Natuurlijk, die werd opgericht op 8 april 1994. SLN streeft naar een ecologisch landschap, natuur- en milieueducatie, natuurbeleving bij jong en oud en betere kansen voor bedreigde flora en fauna.

Onder de vlag van de stichting opereren ongeveer 150 vrijwilligers, die actief zijn in een aantal groepen. Zij richten zich respectievelijk op:

- Natuur- en milieueducatie voor basisscholen
- Educatie in schoolmoestuinen
- Excursies in de Lingewaardse natuur
- Begeleiden van stagiaires in “groene” opleidingen (MBO / HBO)
- Landschapsmodellering door het planten van bomen, vlechten van hagen en knotten van wilgen
- Inventarisatie van vogels
- Bouwen/plaatsen van nest- en insectenkasten
- Het ontvangen van gasten in de gebouwen
- Beheer van onze gebouwen (het Dijkmagazijn en de Veldschuur)

Daarnaast zijn er jaarlijks terugkerende activiteiten, zoals de Boomplantdag en deelname aan overleg over ontwikkelingen in het landschap en verwante ruimtelijke ontwikkelingen.

In de loop van 2015 zijn er twee bestuurswisselingen geweest. Het bestuur bestond aan het begin van 2016 uit: Jac Lamerichs (voorzitter), Jos Peters (secretaris), Mark Janssen (penningmeester), Cor van Dalen (vicevoorzitter), Femke van Ottele, Marijke Penders, Wim Roelofs en Arnold van de Sant. Het voltallige bestuur kwam in 2015 vijf maal bijeen; het dagelijks bestuur kwam (vrijwel) wekelijks bijeen voor behandeling van de lopende actiepunten.

1. Landschap, ontwikkeling en beheer

a. Gelderse Poort

Het gebied van de Gelderse Poort omvat de uiterwaarden en polders tussen Arnhem, Nijmegen en Kleef (D). De Gelderse Poort is één van de belangrijkste proeftuinen voor natuurontwikkeling in het rivierengebied. Doel van dit natuurontwikkelingbeheer is het herstel van natuurlijke processen in het rivierengebied die leiden tot de terugkeer van karakteristieke soorten en ecologische leefgemeenschappen.

Bemmelse Waard (buitendijks)

In 2013 is tussen een aantal partijen waaronder Lingewaard Natuurlijk de Samenwerkings-overeenkomst Bemmelse Waard ondertekend. Het doel van deze overeenkomst is te komen tot realisatie van het inrichtingsplan voor de ongeveer 1000 ha Bemmelse Waard. De ontwikkeling voor het gebied is nagenoeg rond. Het opstellen van een Milieu Effect Rapportage heeft echter voor enige vertraging gezorgd: Het bestemmingsplan Bemmelse Waard ziet het daglicht naar verwachting in 2016. Na uitvoering van de werkzaamheden zal een leefgebied zijn ontwikkeld, dat een positief effect heeft op beschermde soorten als de rugstreeppad, de bever en verschillende soorten weidevogels. De hoop is dat de grutto als broedvogel terug zal keren indien aan de drie criteria: rust, openheid en juiste waterstand wordt voldaan. Het eerste criterium – rust – is het moeilijkst te verwezenlijken. Loslopende honden vormen de grootste bedreiging voor de rust. Indien hondenbezitters het aanlijngebod respecteren, kan het populaire “Ommetje” behouden blijven, behoudens gedurende het broedseizoen. Lukt dit niet dan zal sluiting van het “Ommetje“ een heroverwogen worden.

Oeverwal de Gendtsche Polder, Gendt

In 2013 is door Provinciale Staten ongeveer 27 miljoen euro beschikbaar gesteld voor zes uitvoerings-projecten langs de Waal. Eén van die projecten is de Gendtsche Polder. De uitvoering van de werkzaamheden is gepland in de periode 2017-2019.

Er komen dan meer mogelijkheden voor natuur, recreatie en de beleving van de bijzondere geschiedenis van het gebied. Daarvoor is het wel nodig sommige gebouwen te slopen en bomen te kappen die nu verblijfplaats zijn voor de vleermuis en de steenuil. Als mitigerende (verzachtende) maatregel zijn door vrijwilligers van de Stichting Lingewaard Natuurlijk 32 vleermuisnestkasten opgehangen en zullen 9 steenuilenkasten worden geplaatst. De locaties zijn samen met Staatsbosbeheer, Provincie Gelderland en Stichting Lingewaard Natuurlijk bekeken.

Het plaatsen van vleermuiskasten voor de gewone en de ruige dwergvleermuis. Gelukkig is een aantal bewoners bereid geweest hun medewerking hieraan te verlenen.

Levend Landschap Huissen - Angeren

Het project Levend Landschap Huissen - Angeren geeft invulling aan de opgave verbondenheid te creëren van omwonenden met hun leefomgeving. Het project stimuleert grotere en bredere actieve maatschappelijke betrokkenheid en wordt mogelijk gemaakt door de gemeente Lingewaard en Projectbureau Herstructurering glastuinbouw Huissen - Angeren.

Het project erfbeplanting is in 2015 geheel gerealiseerd en vindt ook in 2016 voortgang.

Het project recreatief wandelen tussen Angeren en Huissen over historische paden is met groot succes opgestart. Dit project volgt het concept van de “klompenpaden”. Het is een breed gedragen initiatief onder leiding van Stichting Landschapsbeheer Gelderland en de gemeente Lingewaard, waarin naast Lingewaard Natuurlijk ook Historische Kring Huissen, Strijdbaar Angeren en Mea Vota deelnemen. In 2015 is het tracé vastgesteld met een aantal alternatieven en zijn fondsen toegezegd. Ook is een aanvang gemaakt met het benaderen van grondeigenaren en belanghebbenden.
Dit vindt zijn vervolg in 2016.

Park Holthuizen, Huissen

De Gemeente Lingewaard, het Recreatieschap Uiterwaarde en de nieuwe eigenaar dhr. Huberts zijn in overleg over de aanpak van het beheer en inrichting van het park. Het gebied vormt de belangrijke landschappelijke schakel tussen de Huissense uiterwaarden, het Zeegbos en park Lingezegen. Onderdeel van het gebied zijn de kolken bij Groot en Klein Holthuizen. SLN kan een rol spelen bij de begeleiding van het groen voor het gebied.

De Ward in Bemmel (binnendijks)

In 2009 heeft SLN de rabatten beplant met o.a. wilgen in verschillende soorten, met als doel wilgentenen te oogsten voor het vlechten van o.a. manden. Door omstandigheden is dit niet gebeurd waardoor de rabatten verwilderd zijn. Inmiddels hebben bevers beslag gelegd op De Ward en er burchten gebouwd. Een en ander betekent dat het beheerplan voor De Ward herzien is en gepast moet worden uitgevoerd zodat de bever geen last heeft van uitvoering van de werkzaamheden. In 2015 is een aanvang gemaakt met het snoeien van wilgen op de rabatten door een groep vrijwilligers. Jaarlijks zal een aantal rabatten op deze wijze worden onderhouden.

De Huissensche Waarden Huissen, Angeren, Doornenburg

Aan het einde van 2014 werd het bestemmingsplan Huissensche Waarden nietig verklaard. De reden hiervoor was dat de ontgrondingfirma zich van het project terugtrok. In 2015 is door ARK Natuurontwikkeling, de Gelderse Natuur en Milieufederatie (GNMF) en Staatsbosbeheer een ambitieplan op het gebied van natuurontwikkeling opgesteld voor de Huissensche Waarden. Dit plan wordt door SLN ondersteund.

Angerensche en Doornenburgsche Buitenpolder

De firma K3 Delta heeft in samenwerking met steenproducent Caprice een ontwikkelplan opgesteld voor de Angerense en Doornenburgse polder. In 2015 hebben deze plannen steeds meer vorm gekregen; ze voorzien in een uitbreiding van de natuurlijke ontwikkeling binnen het plangebied, met name het verruimen van de kansen voor watergebonden flora en fauna. Er is een rietmoeras gepland, dat als biotoop mogelijkheden zal bieden voor bijvoorbeeld de blauwborst, de ijsvogel en de rugstreeppad. Stichting Lingewaard Natuurlijk heeft zich aan de plannen geconformeerd, want er zal voor de uiterwaarden een grotere variatie in natuur mogelijk worden. En door het creëren van struin-, wandel- en fietspaden wordt het voor aanwonenden mogelijk deze natuur te beleven, waarbij de avontuurlijke beleving verhoogd kan worden door deze paden een natuurlijke uitstraling te geven. De firma K3 Delta zal het plan uitvoeren en SLN houdt een vinger aan de pols.

b. Doortrekken A15

Lingewaard Natuurlijk heeft een uitgebreide zienswijze ingediend omtrent het ontwerptracébesluit ViA15. We hebben hier een vergelijkbaar standpunt ingenomen als andere natuurorganisaties, waaronder de Gelderse Natuur en Milieufederatie. In deze zienswijze stellen wij, dat indien de doortrekking van de A15 noodzakelijk mocht zijn , deze beter ingepast moet worden in het bestaande landschap en woonomgeving, zodat negatieve effecten van de weg op het omliggende gebied, de natuur en de bewoners veel kleiner zijn dan op basis van het huidige ontwerptracébesluit.

c. Boomplantdag: woensdag 18 maart 2015.

Waren er in 2014 nog 670 leerlingen die deelnamen aan de boomplantdag, in 2015 telden we niet meer dan 250 leerlingen van de basisscholen in de gemeente Lingewaard: een zeer matig aantal leerlingen. Toch werden er op vier locaties 1325 meter beplant met gemengde haag of beukenplanten, bijna evenveel als in 2014. De beplantingen vonden plaats op locaties bij Doornik Natuurakkers in Bemmel, een boerderij aan de Bergerdensestraat in Huissen, kasteel Doornenburg en de begraafplaats in Gendt. Zoals altijd was er weer een enthousiaste groep vrijwilligers die de kinderen van groep 7/8 van de basisscholen Pius X, Borgwal, Mikado, Het Tweespan, de Doornick en de Vonkenmorgen weer fantastisch begeleid hebben in het groen maken van onze gemeente.

d. Snoeien en vlechten

Lingewaard Natuurlijk heeft in een tweetal kernen van Lingewaard knotters actief: de Natuur- en Vogelwerkgroep Bemmel (NVB) in Bemmel en de Knotgroep Huissen in Huissen.

De NVB heeft zorg gedragen voor vakkundig snoeiwerk in: de Vergert, Doornik Natuurakkers, de Zoere Wei, de Bemmelse Ward en de Defensiedijk. Het snoeiseizoen valt in de periode november tot maart. In zes zaterdagochtenden (3 januari, 7 februari, 7 maart, 7 november, 28 november en 19 december) heeft de NVB 67 wilgen geknot en 2 rabatten in de Ward opgeschoond met gemiddeld 18 vrijwilligers per keer. De knotgroep Huissen heeft in zes zaterdagochtenden (10 januari, 31 januari, 21 februari, 7 maart, 28 november en 19 december) 56 wilgen geknot met gemiddeld 9 vrijwilligers per snoeidag. Het snoeiafval is afgevoerd door zorg van de firma Horzelenberg of de gemeente en in een enkel geval is het ter plaatse gebruikt voor de aanleg van een (hout)wal.

2. Natuureducatie, opleiding en vorming

SLN geeft natuurgericht onderwijs aan basisscholen in Lingewaard. Met deze lessen in de natuur staat de natuurbeleving voorop, waarbij op een speelse manier ook kennis van de natuur wordt bijgebracht. Daarnaast laten we kinderen ervaren dat het leuk is om je eigen voedsel te verbouwen. Tot slot biedt de stichting studenten uit de groene vakopleidingen uit het middelbaar- en hoger beroepsonderwijs een stageplaats onder professionele begeleiding.

a. Natuur- en Milieu Educatie (NME)

In 2015 zijn er in totaal 138 natuurlessen in het veld gegeven aan de basisscholieren van Lingewaard; hiermee zijn 3338 kinderen bereikt. Deze aantallen zijn lager dan die van voorgaande jaren. De daling wordt voornamelijk veroorzaakt door het feit, dat in 2015 – in tegenstelling tot voorgaande jaren – twee basisscholen geen gebruik hebben gemaakt van de mogelijkheid van de natuurlessen. Reden hiervoor was gelukkig niet gelegen in het aanbod van de natuurlessen door onze stichting. Daarnaast is basisschool Tweespan gefuseerd met de Abacus en basisschool Zilverzwaan is opgeheven. Deze fusie en opheffing zijn het gevolg van het afnemende aantal basisschoolleerlingen in de gemeente. Deze dalende tendens zal zich in de komende jaren voortzetten.

Buiten de reguliere lessen zijn er 22 extra lessen aan kinderen gegeven: “polderdagen”, een “modderdag” en onderzoeksdagen voor brugklassers van het Oost Betuwe College. Daarnaast zijn er 2 natuurbelevinglessen verzorgd voor ouderen van de Lingehof in Bemmel (ouderen met rolstoel en ouderen met rollator).

De veldlessen vonden plaats op drie locaties binnen Lingewaard: rondom het Dijkmagazijn in Bemmel, in de Klompenwaard in Doornenburg en bij Doornik Natuurakkers. Aan het einde van het seizoen is het veldlesgebied uitgebreid met de Huissense Waard en De Blom in Huissen.

Deze nieuwe gebieden zullen er in 2016 voor zorgen dat de Huissense basisschoolleerlingen in 2016 dichter bij hun school veldlessen zullen kunnen volgen.

Bovenstaande natuurlessen zijn verzorgd door 20 gidsen. Een aantal van hen heeft zich in 2015 bijgeschoold door middel van een of meer van de onderstaande cursussen:

- Insectencursus op de Doornik Natuurakkers en bij IVN Nijmegen
- Vogelcursus in de Veldschuur in Bemmel
- Bijencursus door de bijenvereniging Overbetuwe.

Een groepje gidsen heeft alle veldlessen onder de loep genomen. Het resultaat is dat er 10 nieuwe natuurlessen zijn beschreven (o.a. 7 thema-natuurlessen in Huissen) en dat alle al bestaande lessen zijn geactualiseerd. Er is daarbij veel aandacht besteed aan het verwerken van speelse elementen in de lessen volgens het flow learning systeem.

In 2015 is gestart met het pilot project Buitenschoolse Activiteit (BSA) bij de Abacus. Evaluatie van de pilot zal in 2016 plaatsvinden.

De Gendtse Waard , de Bemmelse Waard en de Klompenwaard in Doornenburg zijn in april 2015 weer opgeschoond door kinderen van de Lingewaardse basisscholen.

b. Schoolmoestuinen

Gedurende het groeiseizoen van 2015 hadden zo'n 120 kinderen elk een eigen tuintje van ongeveer vijf m^2 op het schooltuincomplex bij de Veldschuur naast de Ward in Bemmel. De basisscholen die gebruik maakten van deze prachtige mogelijkheid zijn: Pius X, Donatushof, Mikado en Vlinderboom. Ook maakte kinderopvang "Het Oerkind" gebruik van de schooltuinen. Alle kinderen, veelal uit groep 5 of 6, hebben bij elkaar onder schooltijd meer dan 1850 bezoeken gebracht aan de moestuintjes. In maart zijn de eerste lessen met de scholen georganiseerd, die in de Veldschuur konden plaatsvinden.

Tijdens deze schoollessen deed een groep leerlingen een proef met sla op flesjes met verschillende voedings-oplossingen. Zo konden kinderen zien wat een plant aan voeding nodig heeft om te kunnen groeien. Dit is een leuke proefopzet, ontwikkeld door Wageningen Universiteit als onderdeel van een internationale internetcursus over plantaardige productie.

Afgelopen groeiseizoen bleef de *Phytophtora* infectie in de aardappelen redelijk rustig. Andere gewassen hadden meer last van wildvraat. Terwijl de prei te maken kreeg met de preimot. Voor de andere gewassen zoals radijs, spinazie, bonen e.d. verliep alles redelijk tot goed.

Tijdens de schooltuinlessen werd aandacht besteed aan bodemdiertjes, andere landbouwgewassen, hun gebruiksdoel en hun voedingswaarde. Naast de kruidentuin, het bijenhotel en de bloementuin is er nu ook een heuse bijenstal gebouwd, waar de kinderen kennis kunnen nemen van het imkeren.

Buiten de schooltijden is de schooltuin 3 keer per week een uur open geweest vanaf 1 april tot 1 november. Kinderen kwamen al of niet samen met (groot)ouders om te planten, water te geven, te oogsten of gewoon gezellig om te buurten. Dankzij de inzet van zo'n 20 vrijwilligers, de medewerking van de betrokken basisscholen en niet te vergeten de scholieren zelf mag dit gerust een succes genoemd worden.

Zoals gebruikelijk is in november een vergadering gehouden met de schooltuinvrijwilligers om het afgelopen seizoen te evalueren en plannen te maken voor het komende seizoen. Iedere jaar weer boeken we vooruitgang in de manier van lesgeven en het noodzakelijke onderhoud van het schooltuinencomplex.

c. Stagebegeleiding

In 2015 zijn 9 kennismakingsgesprekken gevoerd t.a.v. het uitvoeren van natuureducatieve stages. Drie gesprekken hebben geen stageplaats opgeleverd. De beoogde stagiaires konden niet tot een heldere gedachte komen met betrekking tot de activiteiten van Stichting Lingewaard Natuurlijk. Met twee studenten van de Leraren Opleiding HAN Nijmegen is een projectdossier en een draaiboek met praktijklesmateriaal opgeleverd en dit is beschikbaar gekomen voor de NME-groep van Lingewaard Natuurlijk.

Verder zijn er vier kennismakingsgesprekken geweest met studenten van Helicon MBO Velp met als resultaat dat in februari 2015 gestart is met een stageproject vogelonderzoek (ijsvogel, steenuilen), kruidenteelt en de ontwikkeling van voedselbossen.

3. Natuurbeleving

Natuurbeleving voor jong en oud realiseren we door middel van het organiseren van excursies door de natuurgebieden van Lingewaard, die starten vanuit het natuurmuseum Het Dijkmagazijn of vanuit het bezoekerscentrum De Veldschuur, het houden van workshops en het aanbieden van lezingen. Bovendien geeft ons natuurmuseum in Het Dijkmagazijn vooral aan jongeren en extra dimensie aan beleving van de natuur door niet alleen de ogen maar tevens het gehoor en de tastzin van de bezoekers in te zetten.

a. Publieksexcursies

In 2015 zijn er 14 familie-excursies of aangevraagde groepsexcursies geweest. Dat waren er vier meer dan in 2014. Daarnaast hebben de gidsen collega-IVN'ers uit Nijmegen de Bemmelse polder laten zien en voor de speeltuinvereniging Hulhuizen een paar tochten in de Klompenwaard verzorgd. Ook is er we meegewerkt aan voorlichtingstochten over de plannen in de Gendtse polder. Tot slot kan nog gemeld worden dat er in het kader van een Buitenschoolse Activiteit in Angeren een tocht met kinderen gelopen is. Kortom: Er is enthousiast en deskundig gewerkt om weer veel mensen van de natuur te laten genieten.

b. Het Dijkmagazijn

Jaarlijks bezoeken ca. 4000 mensen gedurende de reguliere openingstijden dit natuurmuseum. Hierin is een permanente tentoonstelling ondergebracht die informeert over het rivierenlandschap De Gelderse Poort waarvan Lingewaard deel uitmaakt. Bovendien komen groepen op visite voor een natuur-gerelateerde activiteit in of in de omgeving van Het Dijkmagazijn. In 2015 maakten 511 kinderen, veelal in combinatie met bijvoorbeeld een verjaardag, en 276 volwassenen hiervan gebruik. Hieronder zijn tevens begrepen 2 groepen kinderen van de Buiten Schoolse Opvang (BSO) uit Elst.

c. De Veldschuur

Ook in 2015 was de Veldschuur de thuishaven voor de verschillende taakgroepen van Stichting Lingewaard Natuurlijk. In 2015 zijn er daarnaast 35 bedrijven en organisaties te gast geweest voor een natuuractiviteit in het kader van teambuilding en/of educatie. Er werden 2 congressen georganiseerd, één over permacultuur en één over heggenvlechten.

En waren er in 2015 tien families die hun familiedag hebben gecombineerd met een activiteit in de natuur. Voor een breed publiek zijn natuurfilms vertoond en zijn er zes lezingen gehouden. Verder werd een aantal cursussen georganiseerd over vogels, planten en insecten.

Het is inmiddels gebruikelijk dat in september gedurende twee weken een 150-tal studenten van een middelbare school vanuit de Veldschuur wordt begeleid bij hun eindstage biologie.

In de schoolvakanties zijn diverse workshops georganiseerd voor kinderen in de vorm van het bouwen van vogelnestkastjes, bijen- en insectenhotels. Een 22-tal enthousiaste gastvrouwen en -mannen zorgen ervoor dat alle activiteiten in de Veldschuur op rolletjes blijven lopen.

4. Bescherming bedreigde flora en fauna

a. Vogeltellingen

Foto: Gekraagde roodstaart

Vanuit de Stichting Lingewaard Natuurlijk zijn een aantal leden actief als vogeltellers in het gebied van de Gelderse Poort. De vogel tellers binnen de Gelderse Poort stellen de resultaten beschikbaar aan Vereniging vogelonderzoek Nederland (Sovon). De telgebieden binnen de gemeente Lingewaard zijn: Gendtsche Polder en Gendtsche Veer, Klompenwaard, Bemmelse Waard. Nu de atlasbloktelling in 2014 is afgeronde voor de vogelatlas uitgave 2015, is in 2015 deel genomen aan twee telprojecten: Broedvogel Monitoring Project (BMP) en slaapplaatstellingen.

Vogels: BMP'tellingen

Een aantal vogelsoorten als kievit, grutto, patrijs nemen de laatste jaren in aantal af overeenkomstig de landelijke tendens. Andere soorten als ijsvogel, veldleeuwerik, zwarte roodstaart en nachtegaal bleken binnen onze regio zeldzaam te zijn of zelfs niet gesignaleerd (nachtegaal). Positieve waarnemingen zijn ook te melden t.a.v. gekraagde roodstaart, de kneu, kleine karekiet, tuinfluiter en blauwborst. De toename van de oeverzwaluw t.o.v. 2014 is spectaculair te noemen met meer dan 60%. Voor volledig overzicht van de waarnemingen zie bijlage. Voor het volledige overzicht van de waarnemingen zie bijlage 1.

Vogels: Slaapplaatstellingen

Deze tellingen vinden plaats vanaf een half uur voor zonsopgang of zonsondergang, afhankelijk van de soort. Zo telden we de slaapplaatsen van ganzen, aalscholvers en zwanen.

b. Steenuilen

In de Gendtsche polder worden in 2016 kapwerkzaamheden (voorjaar) uitgevoerd en gebouwen gesloopt (najaar). Dit kan leiden tot verlies van nestmogelijkheden voor o.a. de steenuil, een soort die op de rode lijst staat. Om te garanderen dat de steenuil voor het gebied behouden blijft, is in 2015 een begin gemaakt met het ophangen van nestkasten voor deze vogels. Begin 2016 zullen er nog meer geplaatst worden.

c. Zoogdieren

Eveneens in het kader van het project Gendtsche Oeverwal is in 2015 besloten om ook voor vleermuizen beschermende maatregelen te nemen. Door plaatsing van 32 vleermuiskasten in de Gendtsche Oeverwal in 2015 hopen we dat met ingang van het paarseizoen 2016 de gewone en de ruige dwergvleermuis voor dit gebied behouden blijven. De kasten zijn geplaatst zowel bij particulieren als in boscomplexen. Aangezien deze vleermuizen zeer kritisch zijn op hun "woonruimte" en tijd nodig hebben hieraan te wennen zal monitoring in 2016 moeten uitwijzen of dit tot succes leidt.

d. Flora

De Stichting stelt zich ten doel om de kwaliteit en biodiversiteit van onze natuur te bewaken en waar mogelijk te verbeteren. Als individu hebben wij allemaal een essentiële rol te vervullen in het behoud van biodiversiteit en het duurzaam gebruik daarvan. Bovendien kunnen onze dagelijkse keuzes een direct positief effect hebben op de kwaliteit en biodiversiteit van onze natuur.
De Stichting levert haar bijdrage in deze doelstelling door in gesprek te gaan met de gemeente over o.a. bermbeheer en met andere partijen over (natuur)inrichting en toekomstbestendig beheer van nieuwe natuur.

5. Public Relations

In 2015 is Lingewaard Natuurlijk diverse malen in de media onder de aandacht gebracht, zowel in het regionale dagblad als in de diverse huis-aan-huisbladen. De onderwerpen liepen uiteen maar hadden telkens als gemene deler natuur en natuurbeleving in onze gemeente Lingewaard. Bovendien hebben we aandacht voor onze stichting gevraagd bij de inwoners van Lingewaard door met een stand aanwezig te zijn op diverse braderieën in de kernen van onze gemeente.

Voor een overzicht van de verschenen artikelen zie de bijlage 2.

Bijlage 1: Vogeltellingen

Soort	BP-W	BP-O	GV	GP	KW	Totaal
Grauwe Gans	82	99	32	85	11	309
Oeverzwaluw	179	4	105		3	291
Grasmus	45	52	22	38	45	202
Bosrietzanger	46	42	32	8	64	192
Graspieper	14	2	17	10	16	59
Krakeend	10	27	5	6	6	54
Kneu	6	6	11	2	22	47
Rietgors	10	7	8	9	10	44
Huiszwaluw		1		38		39
Kuifeend	11	14	2	4		31
Kievit	19	8		3		30
Tuinfluiter		26	3			29
Roodborsttapuit	5	1	8	3	10	27
Boerenzwaluw				26		26
Putter	4	7	3	7	5	26
Boomkruiper	5	8		11	1	25
Grote Bonte Specht	5	11	1	6	2	25
Kleine Karekiet	8	11		3		22
Fuut	9	9	1	2		21
Zwarte Stern		19				19
Bergeend		7	4	2	4	17
Blauwe Reiger	15					15
Visdief		14		1		15
Nijlgans	4	6	1	2	1	14
Blauwborst	4	6		1		11
Kleine Plevier	2	6	1		2	11
Koekoek	2	4	2	2	1	11
Tureluur	8	2	1			11
Scholekster	3	3	2	2		10
Sprinkhaanzanger	3		1	2	4	10
Matkop	2	2		2	3	9
Grote Lijster	1	3		4		8
Knobbelzwaan	1	3		3		7
Slobeend	2	3		2		7
Spotvogel		3		2	2	7
Buizerd		3	1	2		6
Gaai	1	3	1			5
Groene Specht	1	2	1	1		5
Gele Kwikstaart	1			1	2	4
Groenling				4		4

Soort	BP-W	BP-O	GV	GP	KW	Totaal
Holenduif	2			2		4
Braamsluiper	1			2		3
Gekraagde Roodstaart		3				3
Grutto	3					3
IJsvogel	1	1			1	3
Waterhoen		3				3
Boomklever	1	1				2
Dodaars	1			1		2
Grauwe Vliegenvanger		2				2
Havik		2				2
Torenvalk	1	1				2
Canadese Gans				1		1
Grote Canadese Gans				1		1
Kwartel	1					1
Patrijs	1					1
Ringmus	1					1
Sperwer				1		1
Staartmees		1				1
Tafeleend		1				1
Zwarte Kraai	1					1
Totaal	**522**	**439**	**265**	**302**	**215**	**1.743**

Legenda		
	BP-W	Bemmelse Polder Oost
	BP-O	Bemmelse Polder West
	GV	Gendtsche Veer Gendtsche
	GP	Polder
	KW	Klompenwaard

Bijlage 2. Stichting Lingewaard Natuurlijk in de media in 2015

De Gelderlander

2 januari	Natuurclub voelt zich gebruikt.
27 april	In Holland ligt de Bulgaarse niche.
22 mei	Energiemarkt in Bemmel voor betere wereld/angst bij ondernemers voor hoge investeringskosten is onterecht.
21 oktober	Nieuw plan afgraving Huissense waarden voor lagere waterstand
25 november	Gendt, Boomgaard moet gesnoeid.

Gemeentenieuws

7 januari	Lingewaard Natuurlijk en windmolens.
14 januari	Excursie met Lingewaard Natuurlijk.
25 februari	Huissen krijgt nu ook zijn schoolmoestuintje.
25 februari	Wie gaat schoolmoestuinieren in Bemmel en Huissen?
18 maart	Nader kennismaken met de honingbij.
18 maart	Lente! Vogels observeren met Lingewaard Natuurlijk.
25 maart	Lingewaard Natuurlijk kiest voor struiken bij boomfeestdag.
25 maart	Lingewaard vanaf vorige week weer groener door inzet 300 leerlingen.
29 april	Dauwtrapstruinwandeling met ontbijt bij Veldschuur.
1 juli	Bij mag ’er’ zijn in Bemmel.
12 augustus	Zomerstruintocht Lingewaard Natuurlijk
19 augustus	Samenwerking Lingewaard Natuurlijk en Imkervereniging oost-Betuwe.
2 september	Schoolmoestuinen op Huissen-Zand
21 oktober	Natuurwerkdag in de Ward in Bemmel.
18 november	Natuurexcursie ‘overleven in de winter’
18 november	Vleermuis- en steenuilkasten in de Gendtsche Polder
25 november	Actie voor behoud hoogstam fruitboomgaard in Gendt
25 november.	Vleermuis eng horrorbeest?.
25 november	Natuurgidsen Stichting Lingewaard Natuurlijk bijgeschoold.
16 december	Doe mee met het beplantingsproject ‘Huissen Angeren in ’t groen’

De Nieuwe Krant

7 januari	Windmolens ook in Lingewaard?
25 februari	Huissen Angeren in het groen.
25 februari	Wie wil begeleider zijn van het schoolmoestuinieren?
27 mei	Dauwtrappen met ontbijt.
19 augustus	Zomerse struintocht door Bemmelse polder.
11 november	Natuur bij de Ward gekortwiekt.
25 november	Natuurgidsen bijgeschoold.
25 november	Vleermuizen enge horrorbeesten?

Regiokrant

28 oktober	Beplantingsactie ‘Huissen in ’t groen’ krijgt vervolg.

Stands

28 juni	Kersenfeest Gendt
4 augustus	Huissense Dag
6 augustus	Ponymarkt Bemmel
6 september	Vrijwilligersdag Bemmel